

Nr 472.

Av herr **Kristensson** i Osby m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 83, angående anslag till upplysningsarbete avseende produktions- och exportfrågor.

I proposition nr 83 har Kungl. Maj:t hemställt, att riksdagen måtte till *Upplysningsarbete avseende produktions- och exportfrågor* för budgetåret 1950/51 under tionde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 750 000 kronor.

Anslaget är avsett för det i februari 1949 bildade samarbetsorganet Ekonomisk information, vari ingå representanter för Svenska arbetsgivareföreningen, Landsorganisationen i Sverige samt Tjänstemännens centralorganisation och som tillkom som ett led i strävandena att övervinna rådande krisförhållanden och att öka produktion och export. I propositionen nr 141 vid föregående års riksdag, där Kungl. Maj:t hemställde om anslag till detta organ, erinrade föredragande statsrådet om dessa strävanden och anförde, att härvid även erfordrades »en mera intensiv upplysningsverksamhet ägnad att hos medborgarna skapa ökad förståelse för lägets krav». Upplysningsverksamheten skulle även skapa ökad förståelse för de insatser av olika slag, som med hänsyn till de vid varje tillfälle rådande förhållandena erfordrades av olika befolkningsgrupper.

Granskar man de uppgifter, som enligt den i propositionen lämnade redogörelsen åligga Ekonomisk information, finner man, att det i allt väsentligt rör sig om uppgifter, som antingen handhavas eller kunna handhavas av andra myndigheter eller organ, såväl offentliga som enskilda, och att anslag för dessa ändamål behandlas i andra sammanhang. Detta gäller upplysningsverksamheten för att motverka olycksfall i arbete, vilken under arbetarskyddsstyrelsens överinseende bedrives av ett flertal enskilda organisationer. För innevarande budgetår ha således beviljats 80 000 kronor under femte huvudtiteln till undervisnings- och upplysningsverksamhet på arbetarskyddets område. Motsvarande anslag är upptaget också i årets statsverksproposition (Bil. 7: femte huvudtiteln, p. 8) till oförändrat belopp. Det kan i detta sammanhang vara motiverat att erinra, att arbetarskyddsstyrelsen för nästa budgetår hemställt om ett med 20 000 kronor förhöjt anslag, vilket departementschefen dock med hänvisning till »rådande förhållanden» icke ansett sig kunna tillstyrka. Upplysningsverksamhet på arbetarskyddets område bedrives även av den för Arbetsgivareföreningen och Landsorganisationen gemensamma arbetarskyddsnämnden, vilken tidigare haft statsanslag för sin verksamhet.

Ekonomisk information skall vidare medverka i upplysningsarbetet rörande möjligheterna att spara på trä. Uppgifter av denna art handläggas

av byggnadsstyrelsen, som erhållit statsanslag för ändamålet. Kommittén för byggnadsforskning torde också vara verksam inom detta område.

Liknande dubbelarbete torde också bli följderna av den utvidgning av Ekonomisk informations verksamhet som föreslås i och med att Ekonomisk information skall utnyttjas för goodwillupplysning om Sverige i utlandet. Förutom enskilda exportörer och branschorganisationer äro här verksamma Exportföreningen, Svenska institutet, Svensk-amerikanska nyhetsbyrån, Svensk-internationella pressbyrån m. fl. Statsanslag till denna verksamhet har ställts till förfogande. För innevarande budgetår ha sålunda under tredje huvudtiteln till upplysningsverksamhet i utlandet angående Sverige anslagits 800 000 kronor. För budgetåret 1950/51 ha till samma ändamål föreslagits 972 000 kronor. Även här har vederbörande departementschef med hänvisning till rådande statsfinansiella läge kraftigt nedskurit begärda anslagsökningar.

I anförandet till statsrådsprotokollet erinrar föredragande statsrådet om dessa anslag och framhåller, att Ekonomisk information enligt hans mening endast i begränsad utsträckning bör anlitas för dylika uppgifter, som väsentligen måste åligga andra organ. »Men», fortsätter statsrådet, »i den mån det visar sig, att det föreligger praktiska behov av vissa kompletterande insatser, särskilt om dessa kunna samordnas med organets huvuduppgift, borde det enligt min uppfattning icke föreligga hinder att i särskilda fall lämna dylik medverkan till den för utlandet avsedda upplysningsverksamheten — under förutsättning likväl att det blir fråga om behov, som icke kunna tillgodoseas med anlitan av andra anslag.»

Enligt vår mening vore det bättre att låta de redan förefintliga organen handhava även dessa uppgifter. Det saknas motiv för att anslag, som avse samma eller likartade ändamål, återkomma i skiftande sammanhang. I den mån ytterligare anslag äro motiverade för sådana ändamål, böra de i första hand således tilldelas ifrågavarande befintliga organ.

Ekonomisk information skall vidare medelst upplysningsverksamhet motverka överörligheten på arbetsmarknaden. Detta synes vara en uppgift, som med fördel torde kunna handhavas av arbetsmarknadens parter gemensamt. Detsamma torde gälla upplysningsverksamheten rörande onödig frånvaro från arbetet. I detta sammanhang kan å andra sidan framhållas, att man inte bör överdriva effekten av en dylik upplysningsverksamhet på de företeelser, varom det här är fråga, eftersom dessa i väsentlig mån äro förorsakade av faktorer som sammanhänga med de rådande ekonomiska förhållandena i stort.

Objektiv ekonomisk upplysningsverksamhet är värdefull. Ökad ekonomisk insikt måste, såsom föredragande statsrådet också framhåller, vara en naturlig strävan i ett samhälle, som bygger på det fria folkstyrets princip. Det kan härvid råda delade meningar om vad som är en objektiv framställ-

ning, och det är ytterst diskutabelt om statsmakten direkt skall engagera sig i en allmän upplysningsverksamhet kring dessa frågor. Särskilt gäller detta spörsmål, där utveckling och sammanhang äro föremål för meningsmot-sättningar i den offentliga debatten politiska meningsriktningar emellan. Denna upplysningsverksamhet bör därför handhas av, förutom de vanliga publicitetsorganen, dags- och fackpress, de enskilda bildningsorganisationerna och intresseorganisationerna var för sig eller gemensamt.

Vi äro medvetna om att en ekonomisk upplysningsverksamhet, upplagd gemensamt av arbetsmarknadens parter, många gånger kan vara av stort värde och även i framtiden, när läget så påkallar, bör kunna bli föremål för statligt stöd. Sådana statliga anslag böra emellertid beviljas endast för särskilt specificerade ändamål och efter omsorgsfull prövning med särskild hänsyn tagen till att det ej gäller spörsmål, där uppfattningarna på grund av frågornas natur kunna väntas röna väsentligt inflytande av det politiska bedömandet. Önskvärt är, att arbetsmarknadens organisationer hålla god kontakt i dessa frågor.

Enligt vår mening bör riksdagen med hänvisning till ovan anförda synpunkter ge anvisning om avveckling av statens engagemang i organet Ekonomisk information. Av praktiska skäl torde detta ej kunna genomföras omedelbart. Det belopp om 250 000 kronor, som nu inestår reserverat, torde dock vara till fyllest för att finansiera verksamheten under avvecklings-tiden, i den mån denna sträcker sig in på nästa budgetår. Det bör vara Kungl. Maj:t obetaget att företaga en omdisponering av detta belopp för bidrag till kostnaderna för den upplysningsverksamhet rörande arbetsmarknadens förhållanden av icke politiskt kontroversiellt slag, som arbetsmarknadens organisationer kunna finna önskvärd att bedriva i egen regi under samverkan sig emellan, sedan Ekonomisk information avvecklats. Skulle det därvid visa sig, att någon ökning av beloppet blir behövlig, har Kungl. Maj:t möjlighet att under nästkommande budgetår inkomma med förslag om ett anslag på lämpligt belopp.

Det nuvarande statsfinansiella läget påfordrar största möjliga sparsamhet med statens medel. Många behov av hög angelägenhetsgrad få i dagens läge eftersättas. Inte minst mot bakgrunden härav finna vi det påkallat att företaga den besparing vi här föreslå.

Med hänvisning till det ovan anförda hemställa vi,

att riksdagen måtte besluta att avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 83.

Stockholm den 18 mars 1950.

Filip Kristensson.

Bertil von Friesen.

Carl S:son Schmidt.

i Osby.

Bengt Sjölin.

Sven Wedén.